ZPRÁVA PORADCE CHOVU PRO TERVUERENY (2022)

Počet evidovaných chovných jedinců:
V klubu je ke konci roku 2022 evidováno celkem 46 chovných psů ve věku do 10-ti let a 44 chovných fen. Počet chovných zvířat nadále klesá. Z uvedených chovných fen některé nikdy nebyly navzdory pokročilému věku kryty a tak šance na jejich využití v chovu je minimální. Celková genetická variabilita také není příliš dobrá, nadále probíhá koncentrování chovu na méně, o to intenzivněji chovajících chovatelských stanic a toto se týká jak exteriérových, tak pracovních linií.

Krycí listy:
V roce 2022 bylo vystaveno 12 elektronických krycích listů na 11 různých fen v majetku 8-ti různých CHS. Došlo k výraznému poklesu oproti předchozím „covidovým" letem. Jednak z důvodu odchodu chovatele, který měl nejvíce vrhů a pak zřejmě i pro nižší zájem o štěňata stran veřejnosti. Bylo nakryto celkem 9 fen od 7-ti různých chovatelů. I zde se jedná o pokles na poloviční počet chovatelů a méně než 50% krytí fen z předchozího roku

Tabulka využitých psů v chovu v roce 2022

Jméno psa	Celkem krytí	Zabřezlo fen	Neúspěšná krytí	Počet zapsaných štěňat v roce 2020
Aranel Malstef				**2** (z krytí uskutečněného v roce 2021)
Arton Maltegro (SK)				**9** (z krytí uskutečněného v roce 2021)
Carbon Steel Groenoir – groen.	**1**	**1**		Vrh je očekáván až v r 2023
Casyka's Guts	**2**	**1**	**1**	**8**
Enter Novterpod	**1**	**1**		**6**
Eragon White Talisman	**1**	**1**		**1**
Gump Deabei	**1**	**1**		**8**
Ivanhoe z Kovárny	**1**	**1**		**10**
Orry v.Egelschütz (D)	**1**		**1**	
Pablo du Bois du Tót (HU)	**1**	**1**		**5**
Zen's View z Kovárny – groen (AT)	**1**	**1**		**7** (1+1 Groenendael, 2+3 Tervueren)

	Rok 2022	Rok 2021
Počet krytí	10	23
Úspěšná krytí	8	18
Počet vrhů	9 (+2 vrhy narozené z krytí ze sklonku roku 2021; -1 vrh s oček.narozením až 2023)	17 (+1 vrh narozený z krytí ze sklonku roku 2020; -2 vrhy narozené až v roce 2022)
Vrhy ze zahraničních krytí	3	4
Počet živě narozených štěňat	56 (25 psů + 31 fen)	114 (61 psů + 53 fen)
Počet živě narozených štěňat na vrh	6,22	6,71
Mrtvě narozených štěňat celkem	0	5
Uhynulých / utracených štěňat	0	4
Zapsáno do PK	56 štěňat (25 psů + 31 fen) (pokles o 49,1% oproti roku 2021)	110 štěňat (58 psů + 52 fen) (nárůst o 8,9% vůči roku 2020)

Vyštěpenci a mezivarietní krytí v roce 2022
Vyštěpení Tervuereni z Groenendaelů – D vrh Terrangro Royal – 1F gris

Vyštěpení Tervuereni z Malinoisů – C vrh z Modré rokle – 1F
E vrh Red Element – 2F
H vrh Dehtářský potok – 5F
D vrh Tibi Ipsi Crede – 1P+3F
L vrh od Policie ČR – 1P

Tervuereni z mezivarietních krytí – C vrh z Kovárny – 2P+3F z MV TER x GR (viz tabulka)
(vrh C z Kovárny je započítán v tabulce – matka Tervueren)

Importy v roce 2022:
Gordy v.Moned – z Holandska
No-How Northern Lights – z Finska
Bilma d'Aquivelt – ze Španělska

Popisné přehlídky a povahové testy:
V roce 2022 se zúčastnilo základní bonitace při klubových/speciálních výstav celkem 7 fen. Dvě feny nebyly změřeny a bonitace jim byla odložena. Zbylých pět fen splnilo základní bonitaci, tři jsou chovné, jedné chybělo doplnit zdravotní vyšetření (doplnila ještě v roce 2022 a je chovná), poslední schází doplnit přeregistraci v české PK a DNA.

Na rozšířené bonitaci se předvedlo 5 psů a 5 fen. Jeden pes a jedna fena se nenechali změřit a bonitace jim byla odložena. Jedna fena byla hodnocená jako Nechovná z důvodu předkusu. Tři psi a tři feny byli uchovněni, jedné feně k dokončení chovnosti chybí zdravotní vyšetření.

Co se týče exteriérových vad na obou typech bonitací, nemám nějaké významné připomínky a situace je víceméně konstantní. Exteriéroví jedinci často inklinují ke slabším hrudníkům a předhrudím, tři jedinci bohužel opět vykazovali hypertypické rysy (římské nosy, příliš jemné čelisti, slabá předhrudí, spádité zádě, strmé úhlení). U pracovních zvířat nebo zvířat s příměsí pracovní krve zase častěji vidíme mohutnější hlavy s nedostatečnou modelací, šířeji nasazené a nesené uši, bohužel strmé úhlení se nevyhnulo ani jim. Neuchovněná fena s předkusem měla hypertypické sklony a nejnižší zisk z povahového testu.

Na povahových testech bylo předvedeno celkem 5 psů a 5 fen (včetně zahraničního psa). Jedna fenka byla bohužel diskvalifikována pro přítomnost apportu u majitele během testu.

U plných povahových testů byly výsledky bohužel horší, než v mimořádném loňském roce, ale zhruba odpovídající dlouhodobého průměru.
100 bodů: 1 pes (11,11%, vloni 75%)
91-99 bodů: 2 psi + 2 feny (44,45%, vloni 25%)
81-90 bodů: 1 pes (11,11%, vloni 0%)
71-80 bodů: 1 pes (11,11%, vloni 0%)
61-70 bodů: 2 feny (22,22%, vloni 0%)
60 a méně bodů: nikdo (vloni 0%)
Celkový průměr: **87,44 bodů** *(v roce 2021 – 99,75 bodů, v roce 2020 – 87,4 bodů, v roce 2019 – 90,3 bodů, v roce 2018 - 96,33 bodů, v roce 2017 - 84,14 bodů, v roce 2016 – 88,45 bodů, v roce 2015 – 94,57 bodů; v roce 2014 – 90,43 bodů, v roce 2013 – 91 bodů, v roce 2012 - 90,35 bodů, v roce 2011 - 88,54 bodů)*

Maximální počet bodů získal Isaac Deabei – PT100/A, nejnižší počet Frenn Porta Bohemica – PT68. Netradiční aport předvedli Isaac Deabei, Xalbador Deabei, Kari Deabei a Benzi Dog Arabat. Nikdo nepředvedl nepovinnou obranu.

Zajímavé může být i rozložení pracovní vs.exteriérové linie:
Pracovní linie: 2P+1F – průměrný bodový zisk 99b, všichni předvedli nepovinný aport
Mix Exter/pracovní linie: 1P – nezměřen
Exter.linie: 3P+4F – průměrný bodový zisk 81,66 bodů, 1x netradiční aport, 1x nezměřen

Jednotlivé cviky:
Cviky s lepším bodovým ziskem, než je celkový průměr PT: Rušivé vlivy – 97,78%, Chování v kruhu – 95,56%, Průchod skupinkou osob – 95,56%, Setkání s cizí osobou – 94,44%, Kontakt ve skupince – 90%, Přivolání do skupinky – 88,89%
Cviky s horším bodovým ziskem, než je celkový průměr PT: Aport – 86,67%, Odolnost proti střelbě 76,67%, Měření 71,11%. Nutno poznamenat, že u střelby i měření byly velké výkyvy a přestože většina zvířat cviky zvládla perfektně, několik málo problematických psů svým velmi nízkým bodovým hodnocením stáhlo celkový průměr.

Onemocnění skeletu:

V roce 2022 bylo v ČR vyhodnoceno 32 Tervuerenů s výbornými výsledky

RTG DKK

	Rok 2022	*Pro srovnání*	
		Rok 2021	*Rok 2020*
HD A	**100%** (32 jedinců)	**92,11%** (35 jedinců)	**82,35%** (14 jedinců)
HD B	**0%**	**5,26%** (2 jedinci)	**11,76%** (2 jedinci)
HD C	**0%**	**2,63%** (1 jedinec)	**5,88%** (1 jedinec)
HD D	**0%**	**0%**	**0%**
HD E	**0%**	**0%**	**0%**

RTG DLK:
Všichni tervuereni vyšetření na DKK, podstoupili také vyšetření na DLK a to s výsledkem 31x 0/0 a 1x nález 1.stupně na obou loktech.

Vyšetření SA, OCD, PL a LTV:
V roce 2022 bylo vyšetřeno 25 Tervuerenů na spondylartrózu (78% z rentgenovaných psů), z toho 24x SA 0 a 1x SA 1. Dále bylo vyšetřeno 21 jedinců na OCD (65%), z toho 20x negativní, 1x oboustranně pozitivní. 18 jedinců (56%) bylo vyšetřeno i na LTV, s nálezem 16x LTV 0 a 2x LTV 1. Počet bederních obratlů (L) byl vyhodnocen 16ti jedincům s výsledkem 15x L7 (správný počet) a 1x L6 (nekorektní počet bederních obratlů). Přestože je vyšetření LTV v našich končinách relativně nové, opakovaně se nám vyskytuje u pracovních linií. LTV je stav vrozený, nemá na něj vliv zátěž a trénink, naopak LTV má dle studií pravděpodobně vliv na rovnoměrné zatížení kostního a kloubního aparátu a často zde pozitivní nález vede k rozvoji spondylartrozy a dysplasie kyčelního kloubu. Na vyhodnocení LTV lze použít správně udělaný snímek dysplasie kyčelních kloubů, pro hodnocení počtu bederních obratlů zase stačí snímek na SA, tedy lze provést při vyšetřování DKK a SA a není ani příliš finančně náročné. Rozhodně jej všem majitelům doporučuji. V loňském roce se nám také u jednoho jedince vyskytla kumulace tří různých vad skeletu – SA1, OCD pozitivní oboustranně a L6. Přestože majitel s takovým psem absolvoval bonitaci a technicky nic nebrání jeho uchovnění (vyšetření nejsou povinná), považuji za správné takového jedince v chovu nevyužít.

Vyšetření očí:
V roce 2022 víme o pouhých 8 vyšetřených tervuerenech na DOV – všichni s výsledkem prostý dědičných očních vad a až na jednoho také opakovaně vyšetření. Dále víme o třech vrzích tervuerena (celkem 23 štěňat, z toho 2x groenendael – mezivarietní krytí), kde bylo provedeno štěněcí vyšetření DOV.
Co se týče vyšetření DOV, máme setrvale neuspokojivý stav, kdy vyšetření podstupují pravidelně v podstatě pouze tři chovatelé tervuerenů.
Bylo by žádoucí, aby toto vyšetření patřilo k běžnému a to opakovaně.

Zpracovala Hana Pisarčíková